

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาประสบการณ์การบาดเจ็บ ผลกระทบ และการจัดการการบาดเจ็บของผู้ได้รับบาดเจ็บและครอบครัว จากเหตุการณ์ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้ได้รับบาดเจ็บและครอบครัวจากเหตุการณ์ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ ที่มารับการรักษาในโรงพยาบาลของรัฐและโรงพยาบาลเอกชนของอำเภอหาดใหญ่ จำนวนทั้งหมด 25 ราย แบ่งเป็นผู้ได้รับบาดเจ็บจำนวน 21 ราย โดยเลือกแบบเจาะจง แบ่งตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่ได้รับ และครอบครัวของผู้ได้รับบาดเจ็บจำนวน 4 ราย คัดเลือกโดยเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับผู้ได้รับบาดเจ็บในฐานะเป็นผู้ดูแลหลักหรือเป็นสมาชิกสายตรงที่อาศัยอยู่ด้วยกันกับผู้ได้รับบาดเจ็บจนถึงปัจจุบัน ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 50-59 ปี นับถือศาสนาพุทธ ได้รับบาดเจ็บระดับรุนแรง 6 ราย มีการสูญเสียอวัยวะที่สำคัญ เช่น ขาขาด ตาบอด มีภาวะสุขภาพปัจจุบันส่วนใหญ่ช่วยเหลือตนเองได้บางส่วนจำนวน 13 ราย การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นตามหลักการและระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ผลการวิจัยดังนี้

การให้ความหมายของการได้รับบาดเจ็บของผู้ได้รับบาดเจ็บและครอบครัวจากเหตุการณ์

ความหมายของการได้รับบาดเจ็บจากเหตุการณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนออกมาจากประสบการณ์ของตนเอง ปรากฏออกมาในหลายมิติ ดังนี้ 1) เหมือนอยู่ในเหตุการณ์ที่ก่อความไม่สงบ 2) เหมือนอยู่ในเหตุการณ์ที่รุนแรง 3) เป็นเหตุการณ์ที่ส่งผลต่อคนจำนวนมาก และ 4) เป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับเคราะห์กรรม

ความรู้สึกต่อการช่วยเหลือที่ได้รับขณะเกิดเหตุการณ์

จากเหตุการณ์ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลต่างก็ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในด้านการเงินและกำลังใจจากบุคคลรอบข้าง ซึ่งกำลังใจเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ได้รับบาดเจ็บและครอบครัวมีแรงพลังที่จะต่อสู้กับความเจ็บป่วย และการสูญเสียที่เกิดขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็พบว่าผู้ได้รับบาดเจ็บและครอบครัวบางส่วนรู้สึกว่าการช่วยเหลือต่างๆ มีความไม่เท่าเทียมกันและยังไม่เพียงพอ ดังนั้นการช่วยเหลือดังกล่าวผู้ได้รับบาดเจ็บ

และครอบครัวมีความรู้สึกด้วยกันใน 2 ลักษณะ คือ 1) ประทับใจในความช่วยเหลือ และ 2) คิดว่าได้รับการช่วยเหลือไม่เท่าเทียมกันและไม่เพียงพอ

ผลกระทบที่ได้รับของผู้ได้รับบาดเจ็บและครอบครัวจากเหตุระเบิด

เมื่อบุคคลมีความเจ็บป่วยรุนแรงต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ทำให้ต้องเผชิญกับสิ่งที่ทำให้เกิดความเครียดที่อาจมีสาเหตุจากอาการของอาการบาดเจ็บ เครื่องมือและอุปกรณ์ กิจกรรมการรักษายาบาล ตลอดจนการพลัดพรากจากสมาชิกในครอบครัว สภาพแวดล้อมในโรงพยาบาล ทำให้ผู้ป่วยเกิดความวิตกกังวลและกลัวตายเมื่อต้องเผชิญกับความเจ็บป่วยที่คุกคามต่อชีวิต ความเครียดเหล่านี้มีผลกระทบกับสมาชิกในครอบครัวของผู้ป่วยด้วย โดยแบ่งผลกระทบต่อผู้ป่วยและครอบครัวด้านต่างๆ คือ 1) ผลกระทบทางกาย 2) ผลกระทบทางจิตใจ และ 3) ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ดังรายละเอียดดังนี้

1. ผลกระทบทางกาย เนื่องจากการระเบิดจะมีอำนาจในการทำลายรุนแรง ส่งผลให้เกิดบาดเจ็บ พิการ และตาย การบาดเจ็บที่ร่างกายไม่ว่าจะรุนแรงเพียงใดจะพบอาการแสดงของผู้ประสบเหตุคือ มีการทำลายของอวัยวะ เกิดความเจ็บปวด เลือดออก เลือดตกใน อวัยวะเสียรูป และสูญเสียหน้าที่ของอวัยวะที่บาดเจ็บ ซึ่งสามารถแบ่งผลกระทบทางด้านร่างกายเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) บาดเจ็บและสูญเสียอวัยวะ และ 2) เคลื่อนไหวลำบากและปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ลดลง

2. ผลกระทบทางจิตใจ การได้รับบาดเจ็บจากเหตุระเบิดมีผลกระทบโดยตรงแก่ผู้บาดเจ็บญาติพี่น้อง และสังคม เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกะทันหัน และไม่สามารถทำนายสถานการณ์ในอนาคตได้ นับว่าเป็นภาวะวิกฤตของผู้บาดเจ็บและครอบครัว จึงมีผลกระทบต่อจิตใจและสังคมทั้งในระดับบุคคลและครอบครัว ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ปฏิกริยาตอบสนองของผู้ที่ได้รับบาดเจ็บและครอบครัวจากเหตุระเบิดในทันทีที่รู้ว่าผู้ได้รับบาดเจ็บมีการบาดเจ็บทางด้านร่างกาย สูญเสียอวัยวะที่สำคัญ แม้กระทั่งสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก ฯลฯ จัดว่าเป็นภาวะวิกฤตต่อผู้ได้รับบาดเจ็บและครอบครัว ซึ่งสามารถแบ่งผลกระทบออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) โกรธ 2) กลัวและหวาดระแวง และ 3) ยอมรับในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

3. ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคม จากเหตุการณ์ระเบิดทำให้ผู้ได้รับบาดเจ็บมีความพิการของอวัยวะสำคัญของร่างกาย สภาพเช่นนี้ทำให้ผู้ได้รับบาดเจ็บไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง จึงมีผลทำให้การดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลต่อบทบาทในครอบครัวและสังคมด้วย ความพิการที่หลงเหลืออยู่ทำให้ผู้ป่วยไม่สามารถกระทำบทบาทบิดาหรือมารดา บทบาทการเป็นสามีหรือภรรยา ไม่สามารถกระทำบทบาทในฐานะหัวหน้าครอบครัวที่ต้องทำมาหากินเลี้ยงครอบครัว ไม่สามารถทำงานหรือประกอบอาชีพได้ดังเดิม บางรายไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม หรือสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ตลอด ในสถานการณ์เช่นนี้

ผู้ได้รับบาดเจ็บกลับเป็นผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น การได้รับบาดเจ็บจากเหตุระเบิดมีผลกระทบในด้านต่างๆ 3 ลักษณะ คือ 1) เปลี่ยนแปลงบทบาททางครอบครัว 2) รายได้ลดลง และ 3) สังคมหดหาย ชีวิตขาดความรื่นเริง

กระบวนการจัดการการบาดเจ็บและระบบบริการการช่วยเหลือที่ต้องการ

เหตุการณ์ระเบิดในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ ขณะเกิดเหตุการณ์ผู้ได้รับบาดเจ็บและครอบครัวมีกระบวนการจัดการการบาดเจ็บ และระบบบริการช่วยเหลือที่ต้องการที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้เสนอแนะวิธีการหรือระบบบริการที่ต้องการ ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการจัดการการบาดเจ็บ หลังเกิดเหตุการณ์ลอบวางระเบิด ผู้ให้ข้อมูลแต่ละรายพยายามหาวิธีการแก้ปัญหาเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ซ้ำ หรือแก้ไขปัญหาลดท้นจากความทุกข์ทรมาน พร้อมทั้งวางแผนในอนาคตของตนและครอบครัว ซึ่งมีความแตกต่างกันแต่ละบุคคล และสถานการณ์นั้น โดยสามารถสรุปวิธีการจัดการกับปัญหาได้ 2 วิธี คือ 1) การแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และ 2) การบอกเรื่องราวกับบุคคลอื่น

2. ระบบการช่วยเหลือที่ต้องการ เหตุการณ์ระเบิดในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ ขณะเกิดเหตุการณ์ผู้ได้รับบาดเจ็บต่างก็พยายามช่วยเหลือตนเองและครอบครัว และนอกจากนี้ก็มีหน่วยงานหลายหน่วยงานที่เข้าไปให้ความช่วยเหลือ ไม่ว่าจะเป็นชั้นตอนนำผู้ได้รับบาดเจ็บออกมาจากที่เกิดเหตุ การนำส่งโรงพยาบาล ระบบการช่วยเหลือหลังเกิดเหตุ และวิธีการรับการดูแลอย่างต่อเนื่อง แต่การช่วยเหลือดังกล่าวยังมีส่วนที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการอย่างแท้จริงของผู้ประสบเหตุระเบิด โดยสามารถแบ่งระบบการช่วยเหลือที่ต้องการดังนี้คือ 1) ให้มีการดูแลอย่างต่อเนื่อง 2) ให้มีระบบจำแนกความช่วยเหลือรายบุคคลที่ชัดเจน 3) ให้มีสิทธิเลือกสถานพยาบาล และ 4) ให้มีระบบการนำส่งที่รวดเร็ว

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีหน่วยงานติดตามช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บและครอบครัวเป็นระยะๆ เช่น กรมสุขภาพจิต หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ เป็นต้น เนื่องจากเหตุการณ์ระเบิดถึงแม้เหตุการณ์จะผ่านไปเกือบปี แต่ผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ได้รับบาดเจ็บและครอบครัว ยังเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ควรจะได้รับ การดูแลและบำบัด

2. ควรมีการจัดลำดับความรุนแรงของอาการบาดเจ็บ มีการประเมินและจัดลำดับความรุนแรงของการบาดเจ็บ และในระหว่างทำการส่งต่อควรมีการป้องกันไม่ให้ผู้บาดเจ็บได้รับอันตรายมากขึ้น และจัดหน่วยคัดกรองความต้องการความช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ เนื่องจากจะทำให้ตอบสนองความต้องการของผู้ได้รับบาดเจ็บและครอบครัวได้อย่างแท้จริง

3. ควรมีการให้ข้อมูลผู้ได้รับบาดเจ็บและครอบครัวขณะเกิดเหตุที่ชัดเจน เช่น หลักการเลือกผู้ได้รับบาดเจ็บส่งต่อไปยังสถานพยาบาล การแจ้งสถานพยาบาลที่ทำการส่งต่อผู้ได้รับบาดเจ็บไปรับการรักษา

4. หน่วยกู้ภัยและโรงพยาบาลควรมีการสอบถามความต้องการการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลต่างๆ ก่อนจะนำผู้ได้รับบาดเจ็บส่งโรงพยาบาล ถึงแม้เหตุการณ์จะรีบเร่งก็ตาม

5. ควรจัดให้มีการซ้อมแผนรองรับอุบัติเหตุหมู่แบบจำลองเหตุการณ์ระเบิด และมีการสรุปติดตามประชาสัมพันธ์ถึงการกระทำในบทบาทหน้าที่ตามตำแหน่งที่ชัดเจน ว่าตำแหน่งไหนมีบทบาทหน้าที่อะไร ต้องทำอะไรบ้าง เพื่อเป็นการซักซ้อมทำความเข้าใจเกี่ยวกับแผนรองรับอุบัติเหตุหมู่แบบเหตุการณ์ระเบิด

6. ควรมีการเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บโดยมีบุคลากรทางการแพทย์ดูแลผู้ได้รับบาดเจ็บในระหว่างเดินทางส่งต่อไปยังสถานพยาบาล